

Balázs HORVÁTH

Pontok – vonalak (to Sacher via Boulez)

gordonka szólóra

Rohmann Dittának

Ócsa, 2011

© Balázs HORVÁTH, 2011

A *Pontok – vonalak (to Sacher via Boulez)* Paul Sacher nevének sokak által felhasznált hangokká formálásából jött létre, de a korábban átkódolt betűk (S = esz, a = a, c = c, h = h, e = e, r = d, mint Re) mellett az üveghangokból adódó zenei struktúrából kifolyólag szükség volt egy hetedik, a "b" hangra is. Ezzel a darabban megjelent Pierre Boulez nevének kezdőbetűje is, aki darabjaiban többször is felhasználta a Sacher névből létrejövő akkordot.

Scordatura:

A gordonka 2. húrját (d) félhanggal (esz) fel kell hangolni. A darabot lehetőleg úgy kell előadni, mintha az előadó éppen csak megérkezett volna a megszólaltatás helyszínére, és hangszerét elővéve tapogatózva, improvizálva keresi ki az adott hangokat, hangzásokat. A vonószórt leeresztve (azaz a hagyományos megfeszítés nélkül) kell hagyni, hogy a hangzás még puhább, zajosabb legyen. A darab előadható erősítéssel is, a mikrofont ez esetben a lábhoz nagyon közel kell helyezni. (Javasolt egy kontakt mikrofon használata.)

A megadott metrumjelzések csak tájékoztatásul szolgálnak; az egyes események (ütemek) idejének hosszát jelzik. A kb. 60-as negyedérték (egy másodperc) mellett egy 6/4-es ütem tehát kb. 6 másodpercig tartson. Az ütemeken belül a ritmusok is csak nagyjából jelzik az időarányokat. A hangzó események közötti (koronás) szünetek ideje alatt teljes csöndnek kell lennie! Ezen ütemek hossza az előadóra van bízva. Mindig azt a pillanatot kell csöndben megvárni, amikor az előadó úgy érzi, hogy eljött az idő a következő hang megkereséséhez.

A kotta egy-egy szisztémája négy sorból áll. A legfelső sor mutatja az időt (ld. a metrumjelzésekről). A második sor, – mely csak az 1. és 2. kottaoldalon látható kisebb mérettel, – a scordaturából adódó hangmagasságbeli eltéréseket mutatja. A harmadik sor a vonó helyét jelöli: a kulcsot követve kell extrém **sul ponticello** és **sul tasto** között mozognia a vonónak. E kétvonalas vonalrendszer felső vonalára helyezett jelzés jelöli a lábhoz igen közel húzandó, vonót, az alsó vonalra helyezett jel pedig a vonónak a fogólap fölött mennél mélyebben való megszólaltatását jelöli. (A darab elején és végén a jelzés a felső vonal felett azt jelenti, hogy a vonó a hídon húzva mozogjon, ha szükséges, kissé átlósan, ezért a bal kézzel játszott hangok magassága nem, csak zaja hallható.) A negyedik sor mutatja az adott fogásokat, ritmusokat és vonóartikulációkat.

A tremolok sebessége ne legyen túl gyors abban az esetben, ha a megszólaltatandó események legalább egyike üveghang. Ilyenkor mindig legyen elég idő ahhoz, hogy a flageolet hallható lehessen. (Üres húr ill. flageolet fogás tremoloja esetén az ujjak elvétele után – üres húr – több időre van szükség, hogy az üres húr megszólaljon, mint az üveghang megszólalásakor. Azaz egyetlen sűrűségű tremolo is elképzelhető.)

A vonósebességet mindig az adott hangszín határozza meg. (A 2. és 4. ütemben például igen lassú vonóhúzás szükséges.) Az egyes hangok végét általában vonó-STOP-pal fejezd be. A crescendoval véget érő ütemeket (és ízlés szerint más helyeket) kicsengéssel is be lehet fejezni.

Az üveghang–természetes hang (flag.-nat.) tremolo illetve váltakozás esetén az üveghangot az adott pozícióhoz képest a lehető legmagasabbra intonálva játszd, hogy a flageolet lenyomása után a természetes hang kb. negyedhanggal magassabb legyen a tizenkétfokú rendszerhez képest (ld. nyíllal jelölt előjegyzések).

Az egész ütemmel jelölt szünetek hossza tetszőleges, mindig az adott pillanat döntse el, milyen hosszú szünetre van szükség. E szünetekre tehát az őket megelőző metrum–időtartamjelzés nem érvényes.

A 35-42. ütemig a vonót a húrok alatt (a vonót fejre állítva) húzd, hogy a C és az A húr egyszerre lehessen megszólaltatni. (Javasolt a vonó marokra fogása.)

A darab ajánlása *Rohmann Dittának* szól.

Bemutató: Rohmann Ditta – vlc.

Új Magyar Művek bemutatója, Fészek Klub, Budapest, 2011.12.04.

Pontok - vonalak (to Sacher via Boulez)

Balázs HORVÁTH
(*1976)

Vedd elő a hangszert a tokjából. (A scordatura már legyen előkészítve.)
A vonósőrt hagyd leeresztve - a darabot a vonósőzr szükséges feszültsége nélkül kell játszani.

Preludio

♩ = c. 60

6

sul pont.
sul tasto

sul I
II
III
IV

Violoncello
con scordatura

készülj fel a játékra:
helyezd a vonót a hídra
és érintsd az ujjaid a húrhoz

mp *mp*

ppp *p* *ppp* *ppp* *p* *ppp*

(sounding) *p* *nat.* *p* *nat.* *p* *nat.*

12

4 **6** **3** **7**

pp *nat.* *p* *ppp* *ppp* *ppp*

sul II *pp* *nat.* *p* *ppp*

sul III *pp* *nat.* *p* *ppp*

The score is divided into three systems. The first system (measures 1-6) includes a bow position diagram with labels 'sul pont.' and 'sul tasto', and a fingerboard diagram with labels 'sul I', 'II', 'III', and 'IV'. The second system (measures 7-11) features a 'bow position' diagram and a 'fingerboard' diagram. The third system (measures 12-18) includes a 'bow position' diagram and a 'fingerboard' diagram. The score is written for Cello with scordatura, with a tempo of approximately 60 beats per minute. It includes various dynamic markings such as *ppp*, *p*, and *mp*, and articulation markings like 'nat.' and 'gliss.'. The piece is titled 'Pontok - vonalak (to Sacher via Boulez)' by Balázs Horváth, and is dedicated to Rohmann Dittának.

2
17

7 4

pp *sul II* *pp*

19

4 6 4

ppp *p* *ppp* *p* *nat.* *sul II* *nat.* *sul I* *p* *sul II* *p* *nat.*

23

4 3 6 4

pp *ppp* *poco* *glissando* *nat.* *p* *ppp* *poco* *veloce* *glissando* *sul I* *sul II* *nat.* *pp* *p* *ppp* *poco*

27

4 2 7

p *ppp* *p* *ppp* *sul I* *nat.*

31

7

3

sul I

pp

33

3

3

2

sul I nat.

a vonót alul húzd!

sul I nat.

nat.

sul IV

ppp < p > ppp

38

2

6

2

1

5

(a fogólapon mozogva)

(poco sul tasto)

sim.

ppp < p > ppp

44

5

6

2

a vonót felül húzd!

sul IV

glissando

p

sul IV

pp

4

48

2 5 6

sul IV nat. *ppp* *p* *ppp*

sul IV *p*

sul III nat. *p*

nat.

52

6 5 3

(a vonósebesség állandó)

sul III nat. *pp* *glissando*

sul IV nat. *p*

V V V V *p* *pp*

(a vonósebesség állandó)

56

3 5 3

sul III nat. *ppp* *p*

sul III *ppp* *p* *ppp*

0

sul III *glissando* *mp*

Postludio

61

sul I II III IV *mp*

sul I II III IV *mp*

STOP STOP

Ócsa, 2011. augusztus 10-12.